

OBVEZNI IZBIRNI
PREDMETI
- 9. RAZRED -
Šolsko leto 2023/2024

KAJ SO IZBIRNI PREDMETI?

Izbirni predmeti so nov način prilagajanja osnovne šole individualnim razlikam in interesom učencev. So priložnost, da učenci ob lastni izbiri teh predmetov poudarijo in razvijajo svoje močne strani in sposobnosti ter se pri njih dokažejo. Učenci se lahko odločajo za določen izbirni predmet tudi z vidika nameravanega nadaljnjega šolanja.

Izbirni predmeti so vključeni v predmetnik tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja, torej v 7., 8. in 9. razred. Šola mora ponuditi pouk najmanj treh izbirnih predmetov iz družboslovno-humanističnega sklopa in najmanj treh iz naravoslovno-tehničnega sklopa. V okviru družboslovno-humanističnega sklopa mora šola ponuditi pouk tujega jezika, nekonfesionalni pouk o verstvih in etiki ter pouk retorike.

KAKO UČENEC IZBIRA?

Učenec izbere 2 uri izbirnih predmetov, lahko pa tudi 3, če s tem soglašajo njegovi starši.

Učenec ima možnost naslednje izbire in kombinacije:

- v primeru, da se učenec odloči za dve uri tedensko ima možnost, da izbere dva enourna predmeta, ali enega, ki traja 2 uri (tuji jezik je edini izbirni predmet, ki traja dve uri tedensko);
- v primeru, da se odloči v soglasju s starši, za tri ure tedensko pa ima možnost izbire v naslednjih kombinacijah – 3 predmete, če so enourni, oz. 2 predmeta, če je eden izmed predmetov dvourni in en enourni.

Učencem ni več potrebno izbirati predmetov iz obeh sklopov (vsi izbrani izbirni predmeti so lahko iz istega sklopa).

POTEK POUKA IZBIRNIH PREDMETOV IN OCENJEVANJE

Pouk izbirnega predmeta je na urniku eno uro na teden, razen izbirnega tujega jezika, ki je na urniku dve uri na teden. Nekatero vsebino (npr. turistična vzgoja) lahko tečejo izjemoma tudi strnjeno izven rednega urnika (ogledi, izleti ..). Obisk pouka izbirnih predmetov je obvezen, predmeti se ocenjujejo s številčnimi ocenami od 1 do 5.

Če je učenec izbral dva izbirna predmeta, bosta ocenjena oba in obe oceni vpisani v spričevalo. Če je učenec izbral tri predmete, bodo prav tako ocenjeni vsi trije, vse tri ocene bodo vpisane v spričevalo. Učenec napreduje v naslednji razred le v primeru, da ima vse predmete, torej tudi izbirne, ocenjene s pozitivno oceno.

OPROSTITEV SODELOVANJA PRI IZBIRNIH PREDMETIH

Učenec 7., 8. in 9. razreda, ki obiskuje glasbeno šolo z javno veljavnim programom (v našem primeru sta to npr.: Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje in Glasbena šola Risto Savin Žalec), je na predlog staršev lahko oproščen sodelovanja pri izbirnih predmetih. O oprostitvi odloči ravnatelj.

Starši posredujejo pisno vlogo, ki ji priložijo potrdilo o vpisu v glasbeno šolo. V vlogi se zapiše ali želijo, da je učenec oproščen pouka izbirnih predmetov v celoti ali le v eni uri tedensko. V primeru naknadnega vpisa v glasbeno šolo starši posredujejo vlogo najkasneje do 31. avgusta.

ZAMENJAVA IZBIRNEGA PREDMETA

Učenci se v skupine izbirnih predmetov razvrstijo do začetka novega šolskega leta. V septembru lahko skupino še zamenjajo, vendar le pod pogojem, da je v skupini, kamor želijo, še prostor, in se urnik nove skupine sklada z urnikom učenca. Od oktobra dalje prestopi niso več možni.

Seznam izbirnih predmetov - 9. razred	Število ur na teden
Izbrani šport – odbojka - IŠP-ODB	1
Likovno snovanje 3 – LS3	1
Načini prehranjevanja - NP	1
Nemščina 3 - NI 3	2
Raziskovanje organizmov v domači okolici - ROD	1
Računalništvo: Računalniška omrežja - ROM	1
Retorika - RET	1
Gledališki klub - GK	1
Informacijsko opismenjevanje - INFO	1
Vzgoja za medije – radio - RAD	1
Vzgoja za medije – tisk - TISK	1
Vzgoja za medije – televizija - TEV	1
Šolsko novinarstvo - ŠNO	1
Literarni klub - LIK	1

OPIS OBVEZNIH IZBIRNIH PREDMETOV

IZBRANI ŠPORT – ODBOJKA - IŠP ODB

Splošne naloge oziroma cilji pri odbojki :

- razvijati nekatere gibalne in funkcionalne sposobnosti,
- opravljati gibalne naloge aerobnega značaja,
- nadgraditi tehnična in taktična znanja v odbojkarski igri,
- spoznati pomen redne vadbe in določena pravila odbojke,
- razumeti vpliv odbojke na organizem,
- povezovati znanje drugih predmetov z odbojkarsko igro,
- spodbujati medsebojno sodelovanje in zdravo tekmovalnost v igranju odbojke,
- doživljati vpliv športne vadbe na dobro počutje.

Praktične in teoretične vsebine :

- utrjevanje in urjenje osnovnih tehničnih elementov: zgornji in spodnji odboj, spodnji in zgornji servis,
- učenje in izpopolnjevanje zahtevnejših tehničnih in taktičnih elementov: zgornji servis, sprejem servisa, podaja, napadalni udarec, enojni in dvojni blok, sodelovanje v obrambi v sistemu »center naprej« in v napadu, igralne različice 3:3, 4:4 na različnih velikostih igrišč, igra 5:5 na skrajšanem igrišču, igra 6:6 na normalnem igrišču,
- seznanjanje s pravili odbojkarske igre in s sodniškimi znaki.

LIKOVNO SNOVANJE 3 – LS3

Likovno snovanje v 9. razredu obsega vsa likovna področja in je primerno za tiste učence, ki resnično uživajo v likovnem ustvarjanju.

- **Zlati rez**

Pri osvajanju znanja o zlategem rezu boste učenci na področju risanja lahko preizkusili različne risarske tehnike (risanje z ogljem, s svinčnikom in s kredo) in upodabljali različne motive (portret, človeška figura, pokrajina, tihožitje). Možno bo upodobiti portret ali človeško figuro v kiparski tehniki mehkega kamna. Z nožki in posebnimi rezili boste upodobili male plastike in jih razstavili.

- **Kip in ambient**

Pri prostorskem oblikovanju bodo učenci izdelali zanimive montažne kipe, ki jih bodo sestavili z žico in nato kaširali. Ob sestavljanju bodo v ospredju ideje učencev in nove prostorske izkušnje ob ustvarjanju.

- Modno oblikovanje in vizualna sporočila

S psihologijo barv in pravilnimi barvnimi kombinacijami dosežemo zanimive barvne učinke. Izbrali si bodo motive v modnem oblikovanju (frizure, modni dodatki, oblačila...) ali opremi stanovanja in uporabili barve, ki gledalca presenečajo ali izzivajo.

NAČINI PREHRANJEVANJA - NP

Pri izbirnem predmetu Načini prehranjevanja bodo učenci spoznavali metode ugotavljanja stanja prehranjenosti. Govorili bomo o prehrani v različnih starostnih obdobjih od rojstva do starosti. Spoznali bodo tradicionalne načine prehranjevanja s poudarkom na slovenskih narodnih jedeh (potica, žganci, štruklji ...) in jih primerjali z drugačnimi načini, kot so vegetarijanstvo, makrobiotika in bio prehrana.

Izbirni predmet je nadgradnja vsebine predmeta prehrane, pridobljenih pri rednem pouku gospodinjstva.

Predmet bomo zaključili z obiskom zanimive restavracije, s katero si bomo naše druženje in kuharske veščine še popestrili.

NEMŠČINA 3 - NI 3

Učenje tujih jezikov je v času mednarodnih povezovanj, odprtih meja in globalizacije še kako pomembno, zato fraza »več jezikov znaš, več veljaš« vedno bolj pridobiva na veljavi. Tako ima nemščina že v osnovni šoli poseben pomen, še posebej zato, ker je nemščina jezik naših sosedov Avstrijcev, in ne tako zelo oddaljenih Nemcev ter Švicarjev. Marsikdo se bo z nemščino srečal ne samo pri nadaljnjem šolanju, ampak tudi kasneje na poklicni poti, kjer je znanje tujih jezikov še nujno potrebno.

Nemščina je v osnovni šoli triletni predmet, ki se izvaja 2 uri tedensko. Pri pouku nemškega jezika učenci razvijajo vse štiri jezikovne zmožnosti: slušno in bralno razumevanje ter ustno in pisno sporočanje, predvsem v vsakdanjih situacijah. To pomeni, da znajo pri pouku in zunaj šole v skladu s svojimi potrebami in željami, okoliščinam primerno, uspešno uporabljati tuji jezik.

Teme: življenjska zgodba, zgradbe v mestu, oblačila, jezikovna potovanja, opis predmetov, opis oseb, poklici, kako so se spoznali.

Učenci naj bi znali izraziti svoje mnenje o stvareh ter opisovati ljudi, živali, predmete in situacije. Znali naj bi tudi sestaviti daljša besedila.

RAZISKOVANJE ORGANIZMOV V DOMAČI OKOLICI - ROD

Bistvo tega predmeta je spoznati okolico domačega kraja. Poudarek je na spoznavanju poglobljenih odnosov med živimi bitji in njihovim okoljem.

Izbirni predmet biološkega področja je namenjen vsem mladim raziskovalcem in tistim, ki to želite postati. Spoznali boste osnovne pojme iz ekologije in se seznanili z postopki raziskovalnega dela. Obravnavane teme bodo odvisne od letnega časa.

Lepo vreme bomo izkoristili za raziskovanje v naravi. Tako bomo raziskovali gozdna tla, analizirali biološko pestrost reke Pake, opazovali življenje na starem zidu, raziskali življenjski prostor bršljana in opazovali drevesne popke. Ukvarjali se bomo tudi z ekološko problematiko domačega kraja (divja odlagališča, vpliv kamnoloma v Podgori na okolico, ločeno zbiranje odpadkov, ...).

Velik poudarek pa bo tudi na predstavitvi naravne in kulturne dediščine kraja. Tako si bomo ogledali eno največjih tis v Baroniji.

Obiskali bomo tudi eno izmed ekoloških kmetij v naši okolici. Vključili se bomo tudi v projekt Ekošola in se preizkusili v digitalni fotografiji naravnih objektov. Najlepše fotografije bomo poslali na natečaj Prirodoslovnega društva.

RAČUNALNIŠKA OMREŽJA – ROM

Računalništvo je naravoslovno-tehnični izbirni predmet, pri katerem učenci spoznajo osnovne zakonitosti računalništva ob neposrednem delu z računalnikom, kar jim odpira možnost, da pridobijo tista temeljna znanja računalniške pismenosti, ki so potrebna pri nadaljnjem izobraževanju in v vsakdanjem življenju.

Pri predmetu računalniška omrežja se znanja računalništva nadgradijo, poglobijo in razširijo. Pri predmetu računalniška omrežja pa spletne predstavitve (internetna domača stran), osnove programiranja ter osnove razumevanja delovanja računalniških omrežij.

RETORIKA – RET

Retorika je disciplina, ki v različnih oblikah in v različnem obsegu spremlja celotno človeško zgodovino. Namen retorike kot obveznega izbirnega predmeta je učence in učenke seznaniti ne le s pojmi prepričevanja in argumentiranja, temveč tudi s tehnikami prepričevanja.

Poučevanje retorike v devetem razredu devetletke tako ni samo sebi namen, temveč učence in učenke nauči predvsem samostojnega, koherentnega in kritičnega oblikovanja ter izražanja stališč pri drugih predmetih, v teku nadaljnjega izobraževanja, kakor tudi na vseh (drugih) področjih družbenega in zasebnega življenja.

Učenci in učenke se (na)učijo javnega nastopanja in izražanja svojih stališč. (Na)učijo se tudi učinkovitega prepričevanja in argumentiranja.

Učenci in učenke spoznavajo:

- kaj je retorika;
- zakaj se je koristno učiti retorike;
- etiko dialoga;
- kaj je argumentacija;
- razliko med dobrimi in slabimi argumenti;
- kako lahko oblikujejo prepričljive govore;
- kako pomembni so za uspešno prepričevanje značaji (govorca) in strasti (poslušalcev);
- nastanek in zgodovinsko retoriko.

GLEDALIŠKI KLUB - GKL

Izbirni predmet gledališki klub pogloblja in razširja sposobnosti in znanja v okviru predmeta slovenščina z upoštevanjem predznanja in interesov otrok, pri čemer so dejavnosti prilagojene pogojem za delo.

Cilje predmeta uresničuje učitelj glede na sposobnosti, predznanje in interese otrok ob upoštevanju pogojev za delo.

Predmet izhaja iz vsebin dramske vzgoje pri pouku književnosti v šoli, vendar jih dopolnjuje z novimi vsebinami in besedili. Povezan je tudi s spoznavanjem aktualnih dogodkov v slovenskih gledališčih. Predmet nima namena oblikovati gledališke predstave (kot dramski krožek), ampak spoznavati značilnosti gledališča. Učitelj na začetku šolskega leta skupaj z učenci sestavi delovni načrt z vključevanjem vsebin, ki jih predvideva predmet.

Učenci pridobivajo bralno in gledališko kulturo, tj. naklonjenost do branja dramskih besedil ter gledaliških aktivnosti in obiskovanja gledaliških predstav. Pri tem si oblikujejo stališča za prepoznavanje kakovostne predstave. Berejo in analizirajo dramska besedila, spoznavajo njihovo zgradbo ter pri tem razvijajo osebno in narodnostno identiteto, poleg tega pa gledališče spoznavajo kot sintezo različnih umetnosti. Učijo se samostojno in kritično vrednotiti gledališke predstave.

Tudi sami se preizkusijo v dramatizaciji, tako da pretvarjajo literarno besedilo (pesmi ali prozo) v predlogo za predstavo in pripravijo krajšo gledališko uprizoritev.

Spoznajajo vse elemente gledališke umetnosti in poklice, ki so povezani z gledališčem, radijsko igro in s filmom. Na kratko se seznanijo z zgodovino gledališča in s temeljnimi gledališko teoretičnimi pojmi.

INFORMACIJSKO OPISMENJEVANJE (INO)

Je izbirni predmet, ki zajema vse elemente informacijske pismenosti. Informacijska pismenost je sposobnost pridobiti, vrednotiti in uporabiti informacije iz različnih virov.

Predmet se izvaja kot enoleten program v 7., 8. ali 9. razredu po eno učno uro tedensko, skupaj 32 ur letno. Učenci se naučijo samostojnega iskanja informacij iz časopisov, knjig, enciklopedij, interneta ipd., le-te pa nato uporabijo pri učenju, referatih ... Usposobimo jih za samostojno uporabo storitev knjižnice in njenih informacijskih virov ter virov in storitev na internetu. Upoštevamo potrebe, interese, želje ter zmožnosti učenca, nivoje njihove informacijske pismenosti, pri čemer je poudarek na bralni pismenosti, ki je še vedno najpomembnejša sestavina informacijske pismenosti.

Kako bo potekal pouk in kaj bodo učenci delali?

- samostojno bodo iskali informacije iz časopisov, knjig, enciklopedij, interneta,
- informacije bodo uporabili pri učenju in pisanju seminarskih nalog; naučili se bodo pravilno navajati vire na koncu seminarske naloge in citirati,
- prirejali bodo ure knjižnične vzgoje za najmlajše,
- spoznavali različne zbirke podatkov na lokalnem, državnem in mednarodnem nivoju,
- podrobno se bodo seznanili s sistemom COBISS,
- pogovarjali se bomo o knjigah, knjižničnih zbirkah, pripravili tematske razstave gradiva,
- razvijali spretnosti raziskovanja v različnih medijskih okoljih.

V ospredju bo izkustveno učenje, ki vključuje različne oblike in metode dela:

- nadgradnja bralne in računalniške pismenosti;
- pogovori o knjigah, knjižnih zbirkah in kritično vrednotenje;
- priprava tematskih razstav gradiva;
- poleg šolske knjižnice bomo spoznali še ostale vrste knjižnic in katero izmed njih tudi obiskali.

Delo bo zanimivo in raznoliko, potekalo bo v skupinah in samostojno. Naučeno bomo predstavili v različnih oblikah. Ob tem se bomo mimogrede naučili, kaj so avtorske pravice, zakaj je potrebno navajanje podatkov, kaj so bibliografije ...

VZGOJA ZA MEDIJE – RADIO - RAD

Predmet lahko obiskujejo učenci 7., 8. in 9. razredov devetletne osnovne šole, namenjena mu je ena ura tedensko oz. 35 (32) ur letno. Učenci bodo spoznali nastanek in značilnosti radia, vrste medijskega občinstva ter se naučili kritično opredeljevati do le-tega; v sodelovanju z lokalno radijsko postajo bodo oblikovali svojo radijsko oddajo. Spoznali bodo tudi učinke množičnih medijev, še posebej interneta, in njegov vpliv na radio.

VZGOJA ZA MEDIJE – TISK – TISK

Predmet Tisk je zasnovan tako, da so poudarjene medijske teme tiska. Učenci spoznajo tudi skupne značilnosti množičnih medijev, razlike med različnimi načini in oblikami sporočanja: novinarska, umetniška, publicistična besedila, dokument, fotografija, video, film, glasba, internet in znajo razlikovati oglaševanje ter propagando od novinarskega sporočanja. Učenci razumejo, da mediji sveta ne zrcalijo, ampak ga konstruirajo in ustvarjajo. Na koncu prvega leta učenci izdajo svoj časopis.

VZGOJA ZA MEDIJE – TELEVIZIJA - TEV

Učenci bodo spoznali nastanek in značilnosti televizije ter se naučili kritično opredeljevati do le-te; v sodelovanju z lokalno televizijsko postajo bodo oblikovali svojo televizijsko oddajo. Spoznali bodo tudi učinke množičnih medijev, še posebej interneta, in njegov vpliv na televizijo.

ŠOLSKO NOVINARSTVO – ŠNO

Učenci bodo spoznavali najbolj pogoste stalne oblike novinarskega sporočanja, slovstveno folkloro in se usposabljali za njeno zbiranje in raziskovanje. Naučili se bodo izražanja v praktično sporazumevalnem, strokovnem in publicističnem jeziku ter kritično presojeti in vrednotiti izdelke medijev. Ustvarili bodo šolski časopis in pripravili radijske oddaje.

LITERARNI KLUB – LIK

Je enoletni izbirni predmet in nadgrajuje predmet slovenščina. Predmet literarni klub zajema dve področji: branje in ustvarjanje leposlovnih besedil.

Bralni klub

Učitelj otrokom priporoča primerna besedila, sprejema pa tudi njihove pobude za lastno branje.

Leposlovno pisanje

Dopolnilo šolskemu branju književnosti in bralnemu klubu je poustvarjalno in ustvarjalno pisanje učencev, ki jim povečuje občutljivost za literarno besedilo.

Temeljni cilji Literarnega kluba:

- razvijajo pozitiven odnos do književnosti;
- ob branju si oblikujejo osebno identiteto;
- s poznavanjem drugih kultur si širijo svoje obzorje;
- razmišljujoče sprejemajo umetnostna besedila in jih vrednotijo;
- svojih presojah in doživljanju prebranega govorijo in pišejo;
- razlikujejo umetniško in trivialno književnost;
- pišejo strokovna in publicistična besedila o književnosti (literarna mapa);
- pripovedujejo svoje stvaritve domišljjskih svetov.

Ocene bodo učenci dobili iz poustvarjalnega in ustvarjalnega pisanja. Ustvarjali bodo doživljajska in domišljjska besedila, ki vključujejo prvine umetnostnega jezika (basen, pripovedko, črtico, pismo, dnevnik, strip, pesem ...).